

Cătălin Dorian
Florescu

Născut la Timișoara în 1967, Cătălin Dorian Florescu trăiește în Elveția din 1982. A urmat studii de psihologie și psihopatologie la Zürich, specializându-se în terapia umanistă Gestalt. După absolvire a lucrat ca psiholog într-un centru de reabilitare pentru dependenții de droguri. Din 2001 este scriitor liber-profesionist. A publicat romanele *Wunderzeit* (*Vremea minunilor*, 2001; Humanitas, 2022), *Der kurze Weg nach Hause* (*Scurtul drum spre casă*, 2002), *Der blinde Masseur* (*Maseurul orb*, 2006; Humanitas, 2023), *Zaira* (2008, Humanitas, 2023), *Jacob beschließt zu lieben* (*Jacob se hotărăște să iubească*, 2011; Humanitas, 2022), *Der Mann, der das Glück Bringt* (*Bărbatul care aduce fericirea*, Humanitas, 2016) și volumul de povestiri *Der Nabel der Welt* (*În buricul pământului*, Humanitas, 2019).

Cătălin Dorian
Florescu

Turnul focului

Traducere din germană
de Mariana Bărbulescu

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Andreea Niță
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Manuela Manița, Dan Dulgheru

Tipărit la Livco Design

Catalin Dorian Florescu
Der Feuerturm
Copyright © 2022 by Catalin Dorian Florescu
First published by C.H.Beck.
All rights reserved.

© HUMANITAS, 2024, pentru prezenta versiune în limba română

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Florescu, Cătălin Dorian
Turnul focului / Cătălin Dorian Florescu;
trad. din germană de Mariana Bărbulescu. –
București: Humanitas, 2024
ISBN 978-973-50-8626-8
I. Bărbulescu, Mariana (trad.)
821.135.1

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723 684 194

Capitolul 1

Legenda bărbatului care voia
să vestească primejdii

PĂDUREA CUPRINDEA MICUL ORAȘ CA ÎNTR-UN pumn. C-o fi fost mâna Domnului sau a diavolului, prea bine nu știa nimeni. Când oamenii locului aveau iarăși îndoieli, mai făceau o biserică din lemnul pădurii, care le sprijinea credința cu generozitate. O împodobeau cu icoane, o sfințeau și, pentru o vreme, se simțeau ocrotiți.

Era lemn de stejar, tare și rezistent, din care era făcut aproape tot: palisadele fortăreței care trona pe un platou, deasupra râului Dâmbovița, pavajul de pe Ulița Mare, singurul drum care merita un astfel de nume, șindrila de pe acoperișurile caselor modeste, la cei care își puteau permite – altminteri ajungea și stuful –, leagănele nou-născuților și sicriile morților.

Piatra era o raritate, numai o mână de biserici și mănăstiri, închisoarea și palatul voievodal erau făcute din așa ceva. Noroiul de pe ulițe și drumuri era vâscos și adânc, se zicea că trăsurile s-ar putea scufunda în el pe de-a-ntregul și oamenii sperau că, odată cu ele, aveau să fie înghițiți și proprietarii lor, boierii, care trăiau de pe urma poporului; sau armata

turcilor, dacă iar apărea aici, cum se mai întâmplase și cu numai câteva zeci de ani în urmă. Pe atunci ea asediase orașul, care nu mai merita să fie numit astfel, și îi dăduse foc. Fusese prima dintr-un șir lung de catastrofe care aveau să se tot repete sute de ani și în care diavolul a ieșit mereu învingător.

Nu puteai șiți sigur niciodată ce venea din pădure. De aceea, negustorii și meșteșugarii din bazar, țărani și preoții, străjerii de pe zidurile fortăreței, boierii, copiii gălăgioși care se scaldau în râu și femeile care își spălau rufele acolo, toți trăgeau mereu cu ochiul spre ea, puțin îngrijorați. Pădurea îi hrănea, îi încălzea și le dădea material pentru leagăn, pat și coșciug; pentru unelte, căruțe și cruci cu care se marcau hotarele vieții. În schimb, la marginea orașului erau cruci de piatră.

Din loc în loc, pădurea se lipea de grădinile de zarzavat și de vița-de-vie din zonele mărginașe, dăruind umbră și răcoare; apoi se retrăgea și făcea loc lanurilor de grâu și pășunilor. Stejarii erau atât de deși, pădurea se întindea atât de neînchiptuit de departe – aproape până în Moldova, până la poalele Carpaților și până pe malul Dunării –, drumurile care să intre și apoi să iasă iarăși din ea erau atât de puține, încât acolo te puteai ascunde bine și simți aproape în siguranță.

Bineînțeles că ea îngusta orizontul la câteva sute de picioare. Dar cine mai voia să știe ce e dincolo de orizont? Din când în când, aflai din înștiințări venite de la curtea domnească sau prindeai din zbor, la cârciumă, câteva vorbe spuse de un negustor care voia doar să se îmbete repede, înainte să plece mai departe, spre locuri mai importante, la Constantinopol, sau dincolo de Carpați, în Transilvania.

Dar asta era suficient. Lumea era un luminiiș dintr-o pădure nemăsurat de mare, viața, un fir de iarbă din acel

luminiș și putea fi oricând călcată în picioare. Nu era nevoie să știi mai mult. Turcii veniseră deja o dată, la fel și tătarii și tot mereu trupe de mercenari care tâlhăreau – ei sigur nu uitaseră drumul înapoi.

Nu copacii îi puteau opri să se întoarcă, și nici râul care primăvara inunda terenurile mai joase. Pe lângă pământ negru, roditor, el lăsa în urmă și multe mlaștini și iazuri. Nici ele nu erau un zid de apărare împotriva ienicerilor, *kapikuliilor*¹ și spahiilor sultanului.

Diavolul găsea mereu o cale. Oricâte biserici se construiau, oricâte icoane erau sărutate, el era foarte viclan. Ședea deoparte și aștepta.

ÎN 1592, VREMURILE BUNE DURAU DEJA DE PEA mult timp ca să nu începi să devii neîncredător. Doar cei cu adevărat bătrâni, cei uitați de moarte, își mai puteau aduce aminte de ultima mare foamete; restul, cel mult de ciumă, care făcuse ravagii pe aici cu aproape douăzeci de ani mai devreme. Iar douăzeci de ani însemnau deja jumătate de viață.

Târgul crescuse în jurul fortăreței și de-a lungul Uliței Mari, care se întindea de la poarta de răsărit și până la hotarul din nord-est al așezării, unde se afla o mică biserică de lemn. De jur împrejurul ei trăiau olari, vărari, fierari și, ceva mai la sud, erau ulițele șelarilor, cojocarilor, cazangiilor, ale celor care făceau lămpi și ale bărbierilor.

Într-un oraș fără medici, cei din urmă erau răspunzători de mult mai multe, nu doar de bărbile locuitorilor. Scoteau dinți cu abcese, amputau mădule necrozate sau provocau sângerări. Dacă vel-vornicul, judecătorul, avea nevoie de un găde, bărbierul devenea atunci și călău. Tăia nasuri,

---

1. La mijlocul secolului al XIV-lea, Murad I și-a organizat propria armată alcătuită din prizonieri de război, numită *kapikulu* (n. tr.).

capete, mâini – la urma urmei, el știa cum să treci un instrument ascuțit prin trupul cuiva.

Nu era un oraș frumos: două mănăstiri pe dealurile de pe celălalt mal al râului, plăcute ochiului, și câteva case boierești în vestul curții domnești. În rest, case îngrijite, dar modeste, ale negustorilor și meșteșugarilor și, pe măsură ce te îndepărtați de curtea domnească și de fortăreață, bordeie chircite, din lut și paie, care erau adesea adânc îngropate în pământ, ca și cum ar fi vrut să se ascundă, rușinate. Nu era un oraș frumos, dar era viu. Mult norod umbla printre dughenele bazarului unde rușii vindeau piei și blănuri; sârbii, împletituri de nuiele, topoare și cuțite; grecii, ierburi de leac și măslina; armenii, stofe și covoare și țărani români, vin, miere și oi.

Anul începuse bine, iarna nu fusese prea aspră, animalele costelive supraviețuiseră și, până atunci, nici râul nu ieșise prea mult din albie. Mai era nevoie de niște rugăciuni, ca să nu vină prea mare uscăciune peste vară, potop în timpul toamnei și luni în șir de îngheț iarna. Să meargă bine treburile, poate chiar mai bine decât în anul care trecuse, și mai bine decât cele ale vecinului.

Probabil că va fi botezat încă un fiu și măritată o fică, cu speranța că va fi destulă zestre; se va mai meșteri la casă și se va merge iarăși fuga la biserică pentru vreun sfânt, din cauza vreunei boli, a unei morți. Dar dacă totuși veneau furtunile și ulițele se preschimbau în lunecușuri noroioase, dacă vântul înghețat de răsărit șuiera prin grădini, oamenii aveau să stea în casă sau la cărciumă și să aștepte. La sfârșitul anului, vor trebui să meargă iarăși la biserică, de data asta pentru o sfântă naștere. Atunci însemna că anul a trecut cu bine, că au supraviețuit și totul pornea de la capăt.

ERA LA VREMEA TÂRGULUI DE PRIMĂVARĂ, TÂRGUL Cucului, când se pomeneau morții. La piață se cumărau lumânări și castroane de lut sau de lemn, care erau umplute cu vin și lapte, cu mâncare gătită și se mergea cu ele la cimitir. Unii morți erau bogăți în rude și prieteni; la crucile lor se adunau grămezi de vase și lumânări, în schimb în fața altor morminte, ale morților săraci, nu ardea nici o lumină. Însă era speranța că morții împărțeau unul cu altul mai mult decât o făceau cei vii.

Pentru olari, care ardeau zi și noapte ulcioare, farfurii și castroane în cuptoarele lor, era cea mai prielnică vreme. Unii dintre ei erau atât de adânciți în munca lor, într-o curte din spatele bisericii de lemn, încât la început n-au auzit strigătele care veneau din pădure. Când s-au uitat totuși într-acolo, au zărit un bărbat, dar fără să-și poată da seama cam ce vârstă avea.

Apăruse la marginea pădurii și părea că se teme de ceva, ceva ce se afla în spatele lui, în desiș, fiindcă tot arăta într-acolo. Alerga spre ei prin măcăniș, prin câmpurile de fasole și cartofi, dădea din mâini și tot striga ceva ce ei nu înțelegeau.

— Îl știți? a întrebat unul.

— M...nu, a răspuns altul, care n-avea chef să se amestece.

— Nu, a zis al treilea, sigur de el.

— Și ce tot strigă?

De data asta, întrebarea lui a primit doar ridicări de umeri.

Dar când bărbatul a ajuns aproape în dreptul lor, s-a oprit puțin, a privit în urmă și a strigat „Vin!“, li s-a părut că pricep. Se apropia o primejdie, galopa spre ei, poate chiar turci, tătari sau însuși diavolul. Voiau să-l iscodească cine sau ce anume venea, dar vestitorul fugise deja, așa că l-au urmat agitați, strigând și ei: „Vin!“

Toți patru au apărut curând pe Ulița Mare. Bărbatul era zdrențaros, desculț, plin de zgârieturi, de parcă ar fi trăit mult timp în pădure. Atrăși de zgomot, cei care locuiau în zona aceea, oameni mărunți, au ieșit de prin curțile și șoproanele lor, de prin odăi și prăvălii. Mai erau și negustori străini care se statorniciseră unde era târgul și nu înțelegeau ce era cu atâta zarvă.

Dar când au văzut privirile și gesturile bărbatului și li s-a explicat că în românește „vin“, care pentru ei însemna în primul rând băutură, putea să însemne și „sosesc!“ , li s-a părut că pricep. N-a mai durat mult și au ridicat și ei mâinile spre cer, jeluindu-se: „Aoleu, aoleu, ce-o să se aleagă de noi!“

Toți recunoșteau primejdia care răzbătea din cuvântul ăsta, ceea ce însemna aproape mereu că trebuie să te pregătești fie de luptă, fie de fugă, ca să te ascunzi în pântecul pădurii. Cuvântul străbătuse de mii de ori văile și ulițele satelor și orașelor. Trecuse în grabă din gură-n gură, se avântase peste râuri și făcuse un salt din casele săracilor în cele ale bogaților. O asemenea primejdie nu făcea diferențe. Era, pe lângă „Dumnezeu“, singurul cuvânt care-i unea pe toți în spaima lor.

— Cine vine? Turci? Tătari? Cazaci? Mercenari unguri? Vorbește odată!

Dar omul a rămas la acel „Vin!“ al lui, scurt și sec. Unii au continuat să se jeluiască, alții blestemau, iar alții, la rândul lor, au început, în tăcere, să umple saci cu cele trebuincioase și să-i încarce în căruțe. Vestitorul nu s-a lăsat ținut pe loc prea mult, apoi și-a continuat drumul pe ulițe, trecând pe lângă case și dughene, pe lângă negustori și pierde-vară, care îl priveau uimiți și cu îngrijorare, în vreme ce cuvântul acela se răspândea prin piață ca focul. Incendia spiritele și prăvălea orașelul în suferință.

Oricine ar veni din pădure sigur va jefui, profana și masacra. Așa că unii au hotărât să se ducă la curtea domnească,

ca să găsească ocrotire în fortăreață, iar ceilalți s-o ia la sănătoasa. În vreme ce clopotele bisericii sunau alarma, orașul s-a golit. Fortăreața a primit o parte din locuitori, apoi porțile s-au închis iarăși. Pădurea era mai mărinimoasă.

O liniște înșelătoare s-a așternut curând peste ulițe. Cei rămași în case stăteau cu urechile ciulite, ca să recunoască la timp zgomotul unei armate care se apropie sau pe cel al unei trupe aprige de călăreți. Domnul, vel-vornicul, ofițerii și soldații stăteau pe culoarele palisadelor și pândeau să vadă dacă nu erau mișcări suspecte la marginea pădurii. Însă de acolo au apărut doar niște negustori cu căruțele și măgarii lor și, neîntâlnind pe nimeni în oraș, au făcut cale-ntoarsă, de frică. Nu lătrau decât câinii puși în lanț, celelalte animale fuseseră luate.

A DURAT CEASURI ÎNTREGI PÂNĂ CÂND S-AU ÎNTORS pândarii trimiși să lămurească treburile. Nu descoperiseră nimic neobișnuit. Călăriseră hăt-departele prin pădure, fără să zărească nici țipenie. Cel mult niște țărani de prin sate care aduceau lemne sau care-și pășteau oile în luminișuri, dar nimeni nu auzise ceva de vreo primejdie.

Fiindcă era pace cu otomanii, fiindcă nu se primiseră înștiințări că hoardele de tătari s-ar fi pornit încoace, s-a hotărât să sune clopotele pentru încetarea alarmei și toți locuitorii să fie trimiși acasă. A durat o vreme până când oamenii au părăsit pădurea, până când piața s-a umplut iarăși de lume și viața și-a reluat cursul obișnuit. Oricum, dacă într-o cârciumă, vreunul care de fapt voia doar să se îmbete, striga „Vin!“, toți ceilalți tresăreau și se gândeau la un atac neașteptat.

În lunile următoare, necunoscutul a apărut de mai multe ori. O dată în nordul așezării, lângă biserica Sărintar, și primii care l-au auzit strigând au fost popii. Tot ei au fost cei care l-au ferit să nu fie bătut și înecat de tăbăcarii care aveau acolo ateliere și prăvălii, după ce își învinseseră prima spaimă.

Popii au zis că era un păcat să ucizi o minte rătăcită și n-au cedat nici când mulțimea a sporit și cineva a strigat: „O fi el rătăcit, flăcăul, dar numai fiindcă-i posedat!“ Popii au pregătit biserica pentru liturghia menită păcătoșilor și nebunilor de tot felul, dar, când au vrut să-l aducă, el dispăruse.

Altă dată a fost văzut și auzit în sudul orașului, pe drumul desfundat și noroios care ducea la Dunăre și, prin urmare, la hotarul Imperiului Otoman. Pe drumul ăsta soseau în oraș trimișii și caravanele de la Constantinopol, emirii, pașii și capugiii.

După ce și aici lumea s-a speriat mai întâi, la urmă au vrut să-l spânzure. Deja fusese înnodată frânghia, când deodată o bătrână s-a apropiat de el, l-a privit cu atenție, zicând că-și recunoaște fiul care, cu mulți ani în urmă, plecase la pădure să taie lemne și de atunci nu mai fusese văzut.

L-a luat de mână, mulțimea furioasă s-a despărțit și i-a lăsat pe cei doi să treacă. Acasă, ea l-a spălat pe față și până la brâu, i-a dat să mănânce lapte proaspăt, gras, și pâine veche, apoi el s-a lăsat dus la pat și acoperit și a adormit pe dată. Avea somnul adânc și liniștit al oamenilor cu o conștiință curată. În dimineața următoare a dispărut iar.

Mai târziu, când a fost văzut pe ulițele înguste, întortocheate, ale târgului, el încă striga „Vin!“, dar cu mai puțină înflăcărare. Uneori doar murmură cuvântul, apoi iar i-l scuipea în față vreunui trecător pe care îl apucase de guler. Între timp, lumea doar mai râdea de el sau îi arăta îngăduință, ca unui copil. Fiindcă nu i se știa numele, oamenii strigau în lungul uliței: „Atenție, sosește Vin!“

Crâșmarii îl cuprindeau cu brațul pe după umeri și îl duceau în cârciuma lor, ca să aibă mușteriii de ce să rădă. Se striga „Trăiască Vin!“. I se turna vin cu dărnicie, fiindcă între timp lumea oricum credea că nu voia nicicum să dea